

KATECHETIKAI HÍRLEVÉL

BEVEZETŐ GONDOLATOK ÉS AKTUALITÁSOK

**„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon,
még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”**

Péld 22,6

Gyermekekkel, fiatalokkal dolgozva tisztában vagyunk azzal, hogy mennyire meghatározó az, amit eléjük élünk, amit átadunk nekik. Legyen ez családi közeg vagy hittanóra, esetleg gyülekezet. Hittanos szempontból egyértelmű, hogy a kettős középpontra tekintünk ilyenkor: Isten Igéjére mindig és a gyermek, fiatal életvalóságára. Arra, hogyan az egyént Isten megszólíthatja egy-egy alkalom során. Ebben lehetünk mi eszközzé, híddá, kapcsolóponttá, segítővé, útjelző táblává, útikalauzzá... - ki, hogyan szeret magára gondolni a szolgálatában. A forma, azonban sokféle lehet. Akár a játék is, hiszen a gyermekek, fiatalok életeleme a játék és a játékosság. Szabad és lehet ezt jól használnunk és bevinni az óráinkra is. Ehhez kapcsolódóan néhány újdonsággal, saját készítésű anyaggal és más ötletekkel szeretnénk bővíteni a katechetikai kincsesládát.

Az aktualitások között szeretettel hívom fel az érdeklődők figyelmét arra az **egyházmegyei,**

egyházkerületi továbbképzési pályázatra, amelyet januárban meghirdettünk. Örömszámunkra, hogy már most 6 helyszínt egyeztetettünk katechetikai témájú rendezvényeket az ország során. Szeretettel várjuk még a pályázat iránt érdeklődőket – akkor is, ha csak az őszi félévben szeretnének alkalmat!

Izgalmas kezdeményezés indult a Dunamelléki Református Egyházkerületben, melyről később fogunk részletes tájékoztatást adni. A katechézis megújítására olyan kistérségi koordinátorokat kértek fel, akik egyházmegyék, kistérségek hittanoktatóit fogják össze és segítik a lelki megújulásukat, frissülésüket. Isten áldja a szolgálattevők munkáját!

Szeretettel várjuk a **jó gyakorlatokat** a következő havi hírlevelekbe, melyek témái a következők lesznek:

- hittanos beiratkozás és készülődés a virágvasárnapra (febr. 15-ig),
- erőforrásaink, feltöltődés (márc. 20-ig).

Áldott februárt kívánunk!

Dr. Szászi Andrea,

RPI, katechetikai igazgatóhelyettes

TÁRSASOZZUNK!

Észrevettétek tavaly novemberben a Katechetikai Konferencián, hogy kiragasztottunk egy *Előkészületben!* feliratú plakátot? Igen, a társasjátékos plakátra gondolok. Elkészültek a társasok! [Innen](#) tudjátok letölteni. Minden általános iskolai évfolyamban 2 társasjátékkal tudtok játszani. Az „A” jelű társas az ószövetségi, a „B” jelű pedig az újszövetségi témákhoz kapcsolódik. Igen, persze, van kivétel is. Járjatok utána, hogy melyik az az alsós évfolyam, ahol olyan sok jó ószövetségi történet van, hogy két társasra is elegendő illusztrációs anyagunk van a tankönyvben! A másik kivétel a karácsonyi kiadás. Ez nem köthető egyetlen évfolyam leckéihez. Nyomtassátok ki A/3-as méretben a társasokat! A tartósságot nagyban segíti, ha belamináljátok. A játékszabályok egyszerűek. Azt javaslom, hogy alkossatok csapatokat, ha sokan vagytok, mert akkor egy tanítási óra alatt eljuttok a célba. És ez fontos a gyerekek számára. Igaz, hogy valójában az öröm és a jókedv mellett mi azért is játszátjuk a gyerekeket, hogy miközben lépegetnek előre a cél felé, át tudjuk ismételni a tanult anyagot. De ők azért bizonyára szeretnének győzni is, nem csak vidámnak lenni. Párokban is lehet játszani. A játékszabályokat megtaláljátok a honlapunkon a társasjátékok mellett [itt](#).

 A **feladatmezőkre** lépve mozgásos, rajzolás, éneklős és egyéb kreatív feladatot adhattok a gyerekeknek, amelyek kapcsolódnak a társasjátékon látható képekhez. Segítségül készítettem néhány alapötletet, ezt a társasjáték szabályai mellett [ugyanitt](#) találjátok.

Egyes feladatoknál kell egy kis stratégiai gondolkodás is, mert más játékosokkal való együttműködésre van szükség. Ilyen például:

Válassz egy bibliai történetet! Két tárgyat rajzolj le, ami szerepel ebben a történetben! Válassz egy csapatot/játékost! Ha felismeri a tárgyakat, léphet egyet előre! Ha megfelelő képet rajzoltál, akkor te léphetsz kettőt.

Ha a hittanosok maguk is szeretnék kártyákat készíteni, ne tartsuk vissza őket! Miközben a kártyákat készítik, nem veszik észre, hogy a tananyaggal is foglalkoznak.

A **kérdésmezőhöz** konkrét kérdéseket tudunk kapcsolni. Minden csoport más. Ezért ezeket a kérdéseket szabjátok a csoportra. Kérdezhetek személyekről, helyszínekről, eseményekről, bibliai igazságokról. Bármiről, ami a tényanyagban benne van. Ha valakinek elfogynak a kérdései, használja a Feladatbankot. Hallom, ahogy bővül a tár éppen most is, a kolléganő új feladatokat gépel.

Egy kis memoriterre is adunk lehetőséget. Íme, az **aranymondásmező!** Miközben az egyik csapat elmondja az aranymondást, a másiknak is meg kell ezt hallgatni. Megint csak tanulnak. Csoporttól függ, hogy mit kérünk. Ha jó a megoldás, ez a játékban is előrelépést jelent.

Példák:

Mondj egy aranymondást!

Hogyan folytatnád?

Tapsold el a választott aranymondást!

Keress olyan aranymondást a könyvből, amely a ... bibliai könyvből van!

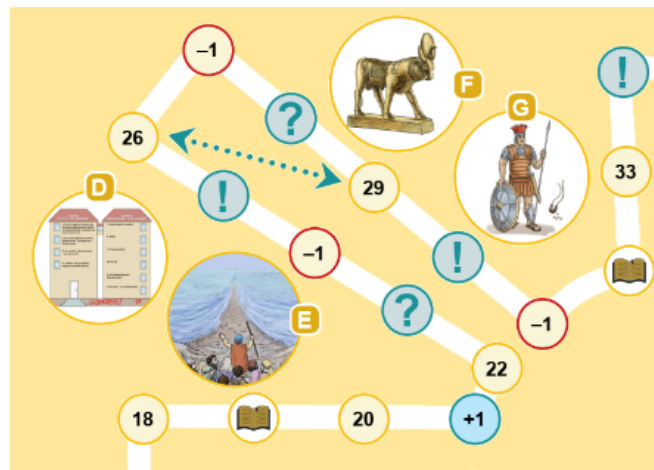
Keress egy olyan aranymondást, amely tartalmazza a ... szót!

Mutogasd el az aranymondást!

Rajzold le az aranymondást!

A társasjátékok úgy vannak összeállítva, hogy akkor lehet vele jól játszani, ha minden feladatmezőn és kérdésmezőn adott helyes válaszra 2-öt lehet előre lépni. Az aranymondásokra adott válaszra pedig 1-et. Egy dobásba csak maximum 2 speciális mező számítható be. Ha a harmadikra lépne a játékos, akkor azt úgy kell tekinteni, mintha egy egyszerű mezőre lépett volna.

Mondjak egy példa erre? Mondok. Nézd meg a képet! Ez a 6A társasjáték egy részlete. Ha a játékos/csoapat a 23. mezőről indul az adott körben,

ami egy kérdésmező, és arra jól felel, akkor léphet előre kettőt. A 25. mezőn ott várja egy új feladat. Ezt játszani könnyedséggel megoldja. De jaj, ha a jutalmul kapott 2 lépést megteszi előre, ott egy -1 mező várja. Jó hírem van. Ez már a 3. speciális mező! Ezért itt nem kell visszalépni. Álljon csak úgy ott bátran a 27. mezőn, amíg újra sorra nem kerül.

Reméljük, hogy sikerült ezzel színesíteni az ismétlés, a számonkérés, és összefoglalás repertoárját!

Ha kipróbáljátok, és van jól bevált feladatötletek, küldjétek el nekünk, hogy közkinccsé tehessek! Saját kártyákról készült fotóknak is nagyon örülünk!

Zimányi Noémi
katechetikai szakértő, RPI

AKARSZ-E JÁTSZANI?**Alapelvek a középiskolai hittanórai játékokhoz**

József Attila címére válaszolva: Szeretünk játszani korosztálytól függetlenül. A játék az emberi természetünk szerves része. Hittanórákon is jól használhatók a kreatív játékos módszerek, segítségükkel plusz élményekhez is juttathatjuk a fiatalokat. Közösségépítő, feszültségoldó hatása pedig vitathatatlan.

Tudjuk, hogy a különböző játékos feladatok nagyon népszerűek az általános iskolások körében.

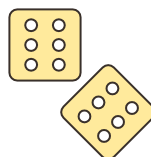
Sokan gondolják azonban, hogy középiskolások már „kinőttek” ebből és náluk már „nem működőknek” a játékok, mert unalmasnak vagy gyerekesnek tekintik.

Ennek éppen az ellenkezőjét tapasztalom munkám során. Nagyon szeretik, sőt vágnak arra, hogy együtt játszunk valamit. Lehet az egy beszélgetést indító kártyajáték, társasjáték, labdajáték stb. Akár hétköznapi tárgyak felhasználásával is játszhatunk adott témához kapcsolódóan. Például használhatunk fonalat vagy kötelet, amellyel a kapcsolódásokat, kötődéseket szimbolizálhatjuk. A kisebb méretű labdák – ilyen a teniszlabda vagy kézilabda – alkalmasak például arra, hogy kiválasszuk a csoportban a következő hozzászólót.

Azt vettem észre, hogy aktívabbá válnak a háttérben lévő tanulók is, ha ők is labdázhatnak hittanórán. Megszólalnak és bekapcsolódnak a kiadott feladatba, ha játékos formában dolgozzuk fel.

Tapasztalatom szerint a játékos elemek használata főleg azoknál a tanulóknál hatékony, akik igénylik a figyelmet és akik más módszerekkel nehezen vonhatók be.

A játék tehát számtalan helyzetben jól alkalmazható módszer a tanulók aktivizálására.

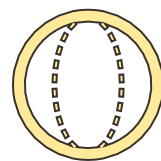

Kezdhetünk, illetve zárhatunk tanórát játékos élménybeszámolóval.

Felhasználható ehhez néhány képeslap vagy dobókocka is. A dobókockán lévő „dobott” szám megadhatja azt, hogy az órán tanult anyagból mennyi információt kell megosztani, visszaadni, de akár tulajdonság, hála, kívánság, sőt érzés is lehet.

Úgy gondolom, hogy nem nőttek ki a középiskolások játékos feladatokból csak megváltozott és átalakult a játékhoz való viszonyuk. Egy középiskolás fiatal már nem feltétlenül kisautókkal vagy építőköccakkal szeretne játszani.

A gyermekkorból jól ismert és szeretett tárgyak helyébe már kulturális élmények és olyan tárgyak lépnek, amelyek

komplexebb módon képesek hatni a lelkükre, érzelmeikre. Azaz, nemcsak szórakozás vagy kikapcsolódás számukra egy-egy játékos elem, hanem egy aktív jelenlét megélését segíti miközben élményt ad és a tanulás különleges eszközévé válik.

Például dramatizálás során a hősök viselkedését magatartási mintázatát követő fiatal

belehelyezkedik egy-egy kedvenc „sztárnak”, szereplőnek a helyébe, és úgy tesz, mintha „ő” lenne, aki megmenti a világot, vagy „ő” az, aki mint hős szerelemes küzd szíve választottjáért.

A fiatalok óhatatlanul is belehelyezkednek egy-egy tanult történelmi szereplő helyzetébe, és abból a nézőpontból közelítik meg önmagukat, társaikat. Személyiségük gazdagodhat, beépíthetnek életükbe követendő mintákat.

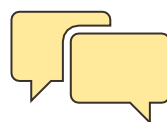
A különböző szituációk bemutatásával pedig a fontos szerepazonosulások is megtörténhetnek. Sőt a pozitív érzelmi bevonódás miatt a tartalmakat is jobban megjegyzik és elsajátítják mindazt, ami fontos.

Miért játszunk?

A közös játék segítségével kizökkenhetünk a jól megszokott sémák, a szabályok világunkból és egy egészen másfajta a gyermekkorból ismerős térbe kerülhetünk, ezt nevezhetjük akár a játék terének is. A játék tere is alkalmas az elmélyült tanulásra. Ebben a térben való mozgás azért különleges, mert

alkalmas arra, hogy a mélyen lévő érzéseket is felszínre hozza, megmutassa. Újszerű, ugyanakkor ismerős élményeket is előhívhat, később ezekkel az érzésekkel, tapasztalatokkal is lehet dolgozni. Játék közben akarva akaratlanul is mindenki saját kendőzetlen arcát mutatja meg mások előtt, oldódnak a feszültségek, a betanult sémák, kényszerek, felvett szerepek stb.

A közös játék-élmény után minden esetben jó, ha

megbeszéljük a tapasztalatokat, amikor a játék alatt felmerült érzések, tapasztalatok és élmények felszínre kerülnek. Ez

nemcsak azért fontos, hogy a tanórán a tanulók önmaguk számára megfogalmazzák a játékos szituáció alatt átélt élményeiket, hanem azért is, mert megoszthatják másokkal, osztálytársukkal mindazt, ami bennük felmerült.

Így az önismeret mellett a társismeretre is nagy hangsúly kerülhet.

Csöri-Czinkos Gergő
katechetikai szakértő, RPI

MIT JÁTSSZUNK?

Játékgyűjtemények a hitre nevelés szolgálatában

Gyülekezetben, óvodában, iskolában egyaránt tapasztalhatjuk, hogy a játék a közösségformálásnak, az érdeklődés felkeltésének és fenntartásának, a tanultak elmélyítésének, az őszinte kommunikáció formálódásának az eszköze és a közege lehet. A gyerekek, fiatalok, családok közötti forgolódásunk során érdemes újra és újra átgondolni, mely céljainkhoz, bibliai témáinkhoz

milyen játékokat tudunk hatékonyan kapcsolni. A következő játékgyűjtemények elméleti megfontolásokkal és számos konkrét játék leírásával segítenek bennünket ebben a kérdésben.

Turbucz Erzsébet: Játék és hitoktatás (Református Pedagógiai Intézet, Budapest, 2009.) című művében tájékozódhatunk arról, mit jelent és hogyan jelenik meg a játék a gyermek fejlődési szakaszaiban, milyen sajátosságai vannak a játéknak, hogyan használhatjuk az általános iskolások hittanoktatásában a különböző típusú

játékokat. A fogalmi tisztázás után találunk példákat művelethangsúlyos, szerephangsúlyos, szabályhangsúlyos és drámajátékokra, ill. egyes bibliai történetek jelenetként való feldolgozására.

A [Református Pedagógiai Intézet Játék- és Zenetárának Játéktár](#) részében szűrők segítségével kereshetünk a játékok között a korosztályra, idő-, tér-, eszközigényre, kapcsolódó bibliai történetre és kulcsszavakra tekintettel. E játékok segítenek abban, hogy egy választott témára, vagy az imádságra hangolódjunk, és keretet adhatnak egy rövid reggeli áhítatnak, elcsendesedésnek is.

A [Sokrétű játékok](#) segédanyag Howard Gardner sokrétű intelligencia elméletére épít. Az általa leírt 9 intelligencia-típushoz kapcsolja a különböző fejleszhető készség-területeket. Részletes, jól használható feladatleírásokat találunk a verbális-nyelvi, logikai-matematikai, testi-mozgásos, vizuális-térbeli, zenei-ritmikus, kapcsolati, önismereti, természeti és az egzisztenciális intelligenciatípus mentén csoportosítva. Érdemes időt szánni a játékok közötti hosszabb böngészésre, hogy később a készülés során visszanyúlhassunk a minket megragadó lehetőségekhez, a hitéleti nevelés és a személyiségfejlesztés bármely területén.

Segítséget nyújt a bibliai történetek élményszerű feldolgozásához a **Játéktár a Mesélő Bibliához** (Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához, Harmat Kiadó, 2008.). A szerzők tanúsága szerint arra az

alapgondolatra épül, hogy a „gyerek nyelve a játék”, ezen keresztül tudunk leginkább az ő világához kapcsolódni, ha mi, felnőttek is megtaláljuk a játékos kedvünket. Mind a 74 bibliai történethez több játékötlelet is kapcsolódik, rövidítésekkel jelezve, hogy melyik korosztálynak ajánlott, és milyen jellegű a játék. Figyelemre méltó, hogy a többi korosztály mellett a picik és az ovisok korosztálya külön is szerepel, tehát már a 2-3 évesek számára is találunk játékokat. Szerepelnek nagyobb létszámmal és kiscsoportban alkalmazható játékok is. Gyorsan előkészíthető, kis eszközigényű, többnyire néhány percet igénylő játékokat találunk itt, amelyek a történetmondást kiegészítve állami óvodában egy 20-25 perces

foglalkozás vázát adhatják, egyházi óvodában a témához való visszatérést segíthetik hol énekekkel, hol mozgással vagy szerepjátékkal. Sok olyan játékot is találhatunk, amelyeket együtt játszhatunk ovisokkal és kisiskolásokkal, a vasárnapi gyermek-istentiszteleteinken.

Miklya Luzsányi Mónika Játéktár hit- és erkölcstanoktatáshoz és bibliai foglalkozásokhoz című alkotása az alsó tagozatosokkal való játékhoz ad ötleteket (Miklya Luzsányi Mónika: Játéktár hit- és erkölcstanoktatáshoz és bibliai foglalkozásokhoz. Harmat Kiadó, Budapest, 2018.). Témái az erkölcstanoktatás tematikájához kapcsolódnak, és elvezetnek a bibliai üzenethez. Az egyes játékok céljának megfogalmazása, az ajánlott aranymondások terelik a gondolatainkat a 25

játékleírás helyének megtalálásában a saját munkánk során.

A **Játékosan a Bibliáról** című kiadvány (Segarra, M.; Rovira, F.: Játékosan a Bibliáról. 43 bibliai történet, Kálvin Kiadó, 2006, 2020.) röviden foglal össze egy-egy bibliai történetet, s mindegyikhez egy hangsúlyos illusztrációt illeszt. A történet és az illusztráció mellett egy a történethez kapcsolódó, annak üzenetében való elmélyülést szolgáló ötlet áll. Találkozunk beszélgetést indító, elgondolkodtató kérdéssel, „Tudod-e?” jellegű érdekességekkel, játékleírással, tevékenység javaslattal, barkácsolással, amihez megfelelő sablonokat kapunk a könyv végén. Elsősorban a gyermeki rácsodálkozás felkarolását, a gyermek világához való játékos kapcsolódást segíti ez az összeállítás. A javasolt tevékenységek gyakran hosszabb előkészületeket,

anyagbeszerzést és időt igényelnek. Érdemes a könyvet átnézni, a mi közegünkben használható feladatokat hetekkel előre megtervezni és előkészíteni. Ajánlhatjuk érdeklődő családoknak is, akik segítséget kaphatnak a gyermekekkel való beszélgetéseikhez, egy-egy élményszerű családi program, közös barkácsolás tervezéséhez.

Az előző, Játékosan a Bibliáról című kiadványhoz hasonló struktúrájú a **Bibliai állatok** című összeállítás (Segarra, M.; Garcia, B.; Rovira, F.: Bibliai állatok. Történetek, játékok, ötletek, Kálvin Kiadó, 2010.). Mivel a gyermekek nagyon szeretik az állatokat, érdeklődésüket könnyen felkelthetjük az állatok érdekes tulajdonságaihoz kapcsolódó bibliai történetek és a játék- és tevékenységötletek segítségével.

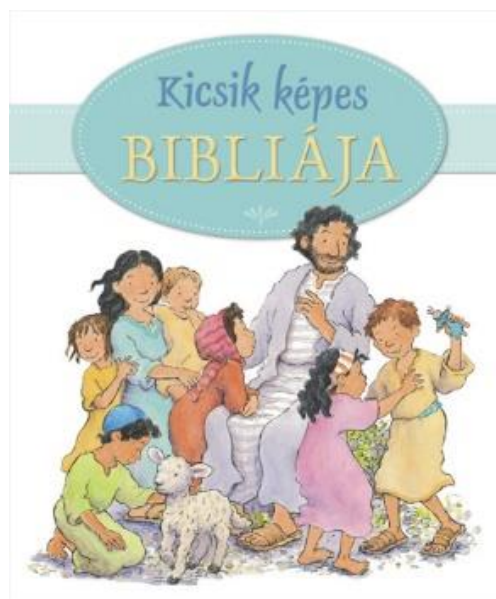
Pluhár Gáborné Szűcs Enikő
katechetikai szakértő, RPI

GYERMEKBIBLIA-AJÁNLÓ

A vallásos gyerekönyvek egyik markáns csoportját képviselik a gyermekbibliák. Ez az évszázados hagyományokra visszatekintő műfaj ma is népszerű a családok és a hittanoktatók körében, nem mellesleg a kiadók is látják ebben a szegmensben lehetőséget: az elmúlt 20 évben a bőség zavarával küzdünk, mára már akkora választékkal szembesül a vásárló, hogy szinte képtelen választani... A kiadók kínálatában jobbra az angolszász nyelvterületen megjelent, népszerű kiadványok fordításaival találkozunk, de öröm látni hazai fejlesztésű gyermekbibliákat is, és persze mindkét kategóriában vannak kiemelkedő alkotások és felejthetők. Havonta megjelenő gyermekbiblia-ajánlónkban egy-egy könyv bemutatásával szempontokat szeretnénk adni a hittanoktató kollégáknak ahhoz, hogy a választásnál, ne csak az életkori sajátosságok vagy a hagyományok legyenek meghatározók, hanem az esztétikai szempontok is.

Kicsik képes Bibliája

Magyar Bibliatársulat gondozásában és a Kálvin Kiadó kiadásában először 2015-ben jelent meg Elena Pasquali szövegével és Priscilla Lamont illusztrációval Mucsi Zsófia fordításában a *Kicsik képes Bibliája*. A klasszikus gyermekbiblia-szakirodalom szerint egy gyermekeknek szóló bibliakiadás esetében különösen fontos, hogy a szövegválogatás tükrözze a Biblia eredeti műfaji sokszínűségét. A *Kicsik képes Bibliájában* az Ó- és Újszövetség jól ismert történetei köszönnek vissza: a teremtés, Noé bárkája, Dávid és Góliát, Jézus születése. A tartalomjegyzéket végigböngészve láthatjuk, hogy a címadás – főleg az újszövetségi történeteknél – nagyon lírai, a

gyermekek nyelvéhez, gondolkodásához közelálló (*Ki találja meg az elveszetett? Jézus bajba kerül*). Bár maga a könyv nem nagy terjedelmű, a beválogatott történetek száma sem túl sok (összesen 15 történettel találkozunk) mégis sajátja a műfaji sokszínűség. A kötet imádsággal kezdődik és zárul, Dávid történeténél zsoltárrészletet is olvashatunk, Jónás és Dániel a prófétai iratokra utal, természetesen Jézus példázatai is megjelennek, végül az Apostolok cselekedeteiből is kapunk rövid ízelítőt. A történetekből szépen kirajzolódik az üdvtörténeti ív, amely a bűnesetből Jézus kereszthaláláig és feltámadásáig, és az egyház születéséig vezet az olvasót. A szöveg többnyire ragaszkodik a Biblia szövegéhez, de például a *Jézus, a tanító* fejezetben a gyermek Jézusról olyan kiegészítő információkat is kapunk („Józseftől megtanulta az ácsmesterség minden csínját-bínját. Járt iskolába, mint a többi fiú.”), amiről a Bibliából nem olvashatunk, de az átélhetőség kedvéért pontos kortörténeti háttérrel ad.

A gyermekbibliák alapvetően felolvasásra szánt szövegek, ezt az illúziót a szerzők sokszor úgy teremtik meg, hogy egy fiktív beszélgetés rejtenek a szövegbe. A *Kicsik képes Bibliája* is egy ilyen mesélő helyzettel kezdődik: „A történet nagyon régi, ősidők óta mesélik egymásnak újra és újra az emberek.” Ezt a helyzetet jeleníti meg az illusztrátor is egy családi mesélés képével, ahol az anya a köréje gyűlő gyerekeknek mesél. A mesélés szituációjának megidézése segít abban is, hogy a történelmi távolság lecsökkenjen. A rövid, egyszerű szavakkal elmondott történetek és a barátságos színes képek egyaránt a beleélhetőséget erősítik.

A címben jelölt kicsik életkori lehatárolást jelöl, ám a fülszöveg sajnos nem ad eligazítást abban, hány éves gyerekeknek szánta a kiadó a könyvet, így kénytelenek vagyunk az illusztrációkat és a szöveget segítségül hívni a pontosításhoz. A játékos képek (a játékoságot az elrejtett játékos állatszereplők is erősítik) a rövid szöveg és a könyv formátuma egyaránt óvodás gyerekeket feltételez mint befogadókat. Így mi is ennek a korosztálynak, és a velük foglalkozó hittanokatóknak ajánljuk elsősorban.

Dr. Pompor Zoltán
gyermekirodalom szakértő

<https://www.kalvinkiado.hu/konyv/gyerekek-es-fiatalok/kicsik-kepes-bibliaja-detail>

PARAKLETOS KÖNYVESHÁZ AJÁNLATA

Sokrétű intelligenciára épülő feladat- és játékötletek

Az alábbi két kiadványban található feladatokkal és játékokkal szeretnénk megmozgatni a különböző képességterületeket, fejleszteni a sokrétű intelligenciát, a problémamegoldó és kreatív gondolkodást, felébreszteni az alkotókedvet és képzelőerőt, serkenteni az együttműködést és a csoportkohéziót. Mindez a hitoktató részéről is alkotókedvet és kreativitást, problémákra nyitott és rugalmas gondolkodást igényel.

A „sokrétű intelligencia” elmélete a következő intelligenciatípusokat írja le: Verbális-nyelvi, Logikai-matematikai, Testi-mozgásos, Vizuális-térbeli, Zenei-ritmikus, Kapcsolati, Önismereti, Természeti, Egzisztenciális. Az intelligencia-tesztek és a köztudat legfeljebb az első kettőben gondolkodik, és közoktatásunk is ezeket helyezi előtérbe. Az úgynevezett készségtárgyak csak másodlagos szerepet töltenek be. Pedig hagyományosan is érdemes a „józan paraszti észre” hallgatni. A sokrétű intelligencia elmélete abban segít, hogy gyerekeink „józan” eszét komolyan vegyük, és mint a fejlesztés eszközét a hitoktatás, hitre nevelés/nevelődés gyakorlatába is beépítsük.

A feldolgozások során sok önismereti, közösségi, etikai és társadalmi kérdés is felmerül, ezért elsősorban felsős-középfiskolás korosztálynak ajánljuk, de alsósok számára is találunk benne ötleteket. Mindkét kötet nyomtatott és e-könyv formátumban is kapható!

Királytükör – Hitoktatói ötlettár

A kötet portréiban 12 királykarakter személyiségvonásai bontakoznak ki: a királyok történetei új nézőpontból, más megvilágításban kerülnek elő, mint a megszokott. A játékos tevékenységek által igyekszünk bevonni a gyerekeket a történetekben rejlő élethelyzetek korabeli és mai problémáiba, miközben jobban megismerjük emberi természetünket, egymást és önmagunkat is. Segédanyagunkban összefoglaló táblázat, drámajáték-szöveg, kidolgozott társasjáték is található.

A kötet témái:

- A sosemvolt király – Gedeon
- A pünkösd király – Abímelek – Jótám meséje
- Az önfejű és féltékeny király – Saul és Jónátán
- Az ihletett király – Dávid és Saul, Dávid zsoltárai
- A menekült király – Dávid és Ákis király, Keila lakói, Jónátán, Abigail
- Az építkező király – Dávid városa és a templom
- Az irgalmas király – Mefibóset Dávid asztalánál

- A hűtlen király – Dávid és Betsabé
- A szomorú király – Dávid és Absolon
- A bölcs király – Salamon ítélete, példabeszédei és építkezései
- A szerelmes király – Énekek éneke – Salamon kísértése
- Két botcsinálta király – Jeroboám és Roboám
- Királytükör – királytabló – Összefoglalás

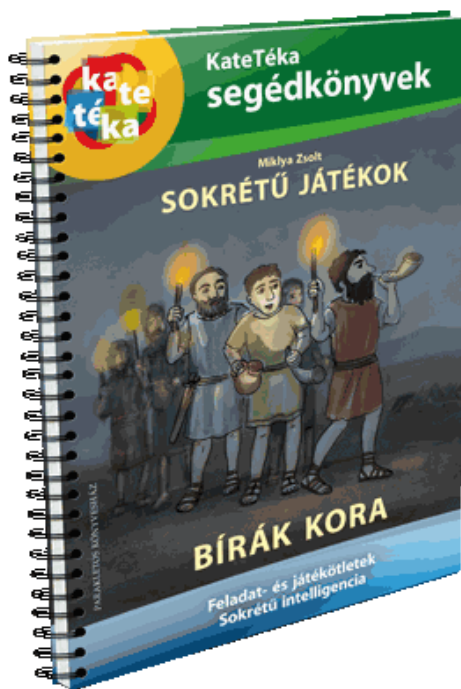
Sokrétű játékok – Bírák kora

Kiadványunkkal egy olyan játék- és feladatgyűjteményt teszünk közzé, amely az intelligenciatípusokat figyelembe véve a Bírák könyve történeteire, témáikhoz gyűjti a lehetőségeket. A kötet feladatai Éhúd, Debóra, Gedeon, Jefte és Sámson történeteire kapcsolódnak.

Példák a kötetben található feladattípusokra: Hangfelismerés • Szófejtés • Utánzó mozgások • Ön- és társismeret • Tulajdonságaink értéke, értékrendje • Információgyűjtés és gondolatérkép • A metakommunikáció befolyásoló és manipulatív szerepe • Tömeg- és számfogalom • Csoportos döntéshozatal, értéksorrend, konszenzusvita • Hangszerkészítés, ritmushangszerek, hang és hangulat • Kapcsolati háló és képességek • Családfaszerkezet • Szóbeszéd, pletyka, rémhír terjedése • Szabályszerűségek felismerése, műveletek • Testnyelv, kreatív eszközhasználat • Búvóhely és térképvázlat készítés, térképen-terepen való tájékozódás • Szimmetrikus formák felfedezése a természetben • Tervkészítés, érvelés, értékelés, vita

A kiadványok kaphatók a keresztény könyvesboltokban és megrendelhetők a kiadó honlapján:

https://www.konyves.hu/?s=sokr%C3%A9t%C5%B1+intelligencia&post_type=product&type_aws=true&aws_id=1&aws_filter=1

RPI Képzés

BEVEZETÉS A BIBLIOLÓG HASZNÁLATÁNAK LEHETŐSÉGEIBE

Időpontok: 2023.02.09. 04.13. 06.06. (9×45 perc) 16.00-19.00

Előadó: Janiné Sándor Kincső

református lekipásztor, bibliológ tréner

A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött.

Díja: 7000 Ft/ teljes képzés 3000 Ft/ alkalom egyedi jelentkezés esetén.

Képzési forma: Online, Zoom.

Jelentkezni 2023. február 2. 20 óráig lehet a következő linken:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdG0Y-jrFM1P-9ecG2VIJJCwMchs361I5daRK4Y8gzogjI5Vg/viewform>

(Kép forrása: www.pixabay.com)

Röviden a sorozatról:

A gyermekek és fiatalok közötti mindennapi szolgálatunkat segíti, ha sokszínű módszertani skálát tudunk mozgósítani. Ennek egyik lehetősége a bibliológ módszertanának megismerése. Maga a bibliológ talán a bibliodráma „kistestvérének” is nevezhető. Kreatív bibliaértelmezési módszer, amely istentiszteleten, hittanórákon, gyermek-istentiszteleteken is használható. Alapja, hogy a közösség bibliai történetekkel dolgozik, azokat fedezi fel és értelmezi őket úgy, hogy közben a bibliai személyekkel azonosul. A módszert Peter Pitzele alkotta, aki zsidó (midrasi) hagyományból vett át elemeket. A bibliológ során az Ige szövegéhez ragaszkodva kereshetnek a résztvevők válaszokat élethelyzetekre és kapcsolódhatnak olyan témákhoz, amely a bibliai szereplőinek is témájuk volt. A képzés során 3 bibliai történeten keresztül ismerkedhetnek meg a résztvevők saját élmény gyakorlatok segítségével a bibliológ alapjaival és jól használhatóságával.

További tájékoztatás kérhető a következő elérhetőségeken:

Kerezsi Anita: kerezsi.anita@reformatus.hu +3630/263-5320

RPI Képzés
LÉLEK – JELENLÉT 2.

Az első alkalom témája: Lelkigondozói szemlélettel a hittanórán – megoldásfókusz és ötlettár.

Az első alkalom időpontja: 2023.02.15. 17.00-19.00

Előadó: Rác Vera, református lelkipásztor, vallásanár, pasztorálpszichológiai szakreferens, mediátor

A részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.

Képzési forma: Online, Zoom.

Jelentkezni 2023. február 8-án 20 óráig lehet a következő linken:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSecu8mveua5XwDN3Chu5_kH905xYIj5f99fEoF0b-pMC1wFZw/viewform

(Kép forrása: www.pixabay.com)

Az alkalomról röviden:

A gyermekek, fiatalok a saját érzelmi világukkal érkeznek az órára. Ahhoz, hogy az Ige közel kerüljön hozzájuk, segíthetünk az Isten Igéje és a tanuló életvalósága közötti híd, kapcsolópont megteremtésében. Ebben használhatunk hatékony eszközöket. A megoldásfókuszú gondolkodásmód középpontjában a problémák helyett az erősségek használata, megoldások keresése áll. Erről lesz szó – ízelítőként – az alkalom során.

Röviden a sorozatról:

Olyan visszajelzéseket kaptunk a képzéseink résztvevőitől és az évente szokásos RPI-s felméréseink válaszadóitól, hogy vannak olyan témák, amelyekkel kapcsolatban a lelkipásztorok és hittanoktató testvérek szívesen megismerkednének az alapvető ismeretekkel. Olyan rövidebb időtartamú alkalmakat várnak, ahol egy-egy témából ízelítőt kaphatnak, gyakorlati kapcsolódási lehetőségeket, amelyeket a mindennapok során használni tudnak. A **Lélek-jelenlét** sorozat 2022. márciusában, az orosz-ukrán háború kezdetén indult el. Célja az volt, hogy a nehéz élethelyzetben, a krízisben kapaszkodót, szakmai támaszt tudjon adni mindazoknak, akik gyermekekkel, fiatalokkal dolgoznak. Ezt a vonalat folytatjuk 2023-ban is, amikor 7 mentálhigiénés vetületű témát dolgozunk fel.

További tájékoztatás kérhető a következő elérhetőségeken:

Kerezsi Anita: kerezsi.anita@reformatus.hu +3630/263-5320

RPI Képzés BIBLIODRÁMA

Alkalmak időpontjai: febr. 16-án: 13.45-16.45
márc. 02-án: 13.45-16.45
márc. 16-án 13.45-16.45

Előadó: Dr. Thoma László református lelkipásztor,
bibliodrámá tréner

A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött.

Díja: 7000 Ft/ teljes képzés, amennyiben egy-egy alkalmon venne részt, akkor 3000 Ft/ alkalom.

Képzési forma: Online, Zoom.

Jelentkezni 2023. február 6-án 12 óráig lehet a következő linken:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScVd rmJxnbsQk2xSOqdJ7DPc7mEdBjuivevCfWFn_T Wo61cEg/viewform

(Kép forrása: www.pixabay.com)

Röviden a sorozatról:

A hittanoktatói eszköztár bővítése történik a bibliodrámá módszertanának és a hittanórákon, gyermekistentiszteleteken jól használható néhány módszerének a bemutatásával. A 3 alkalom során 3 különböző bibliai történetet veszünk sorra, amelyek során saját élményű módszertani gyakorlatokra, elméleti bevezetésekre, közös ötletgyűjtésre és feldolgozásra is egyaránt adódik lehetőség.

A képzés jelenléti módon is megrendezésre kerül. Ekkor egy alkalommal 9×45 percben a bibliodrámá alapjainak megismertetése után szintén 3 bibliai történetet próbálhatnak ki a gyakorlatban a résztvevők. Minden képzés során újabb 3-3 történet kerül elő, így lehetőség van arra is, hogy valaki több alkalmon vehessen részt.

További tájékoztatás kérhető a következő elérhetőségeken:

Kerezsi Anita: kerezsi.anita@reformatus.hu +3630/263-5320

RPI Képzés
SZUPERVÍZIÓS HIVATÁSGONDOZÁS HITTANOKTATÓKNAK

Az első alkalom időpontja: 2023. február 20. A további időpontokat a csoport egyeztetni az első alkalommal.

Előadó: Nagyné Szerencsi Erika református lelképásztor, szupervízor

A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött.

(Kép forrása: www.pixabay.com)

Képzési díj: 3000 Ft/alkalom. Összesen a résztvevői létszámtól és alkalmak számától függően: 18.000 – 24.000 Ft

Képzési forma: Online, Zoom.

Jelentkezni 2023. február 6-án 12 óráig lehet a következő linken:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScvtnM0eLyQoo2qRWAGEBXxFWMomb6TQ4K1cuOEM0RwDRolMA/viewform>

Röviden a sorozatról:

A szupervízió a szakmai személyiség, a szakmai önismeret fejlesztésének módszere. A csoport segíti a résztvevőket abban, hogy jobban megismerjék szakmai, munkahelyi szerepeiket és tudatosítsák működés módjaikat. Ennek legfontosabb eszköze az önreflexió, azaz gondolataink és érzéseink megfigyelése, megfogalmazása és megosztása a csoport reflektív jelenlétében. A csoportmunka alapfeltétele a titoktartás mind a résztvevők, mind a csoportvezetők részéről.

Várjuk azoknak a jelentkezését:

- akik szeretnék tudatosítani magukban szakmai működésüket,
- akiknek munkahelyi (egyéni vagy közösségi szintű) nehézségeik, dilemmáik vannak,
- akik lelkészi/vallásánári/hittanoktatói hivatásuk kérdéseiben szívesen veszik a testvéri támogatást.

További tájékoztatás kérhető a következő elérhetőségeken:

Kerezsi Anita: kerezsi.anita@reformatus.hu +3630/263-5320

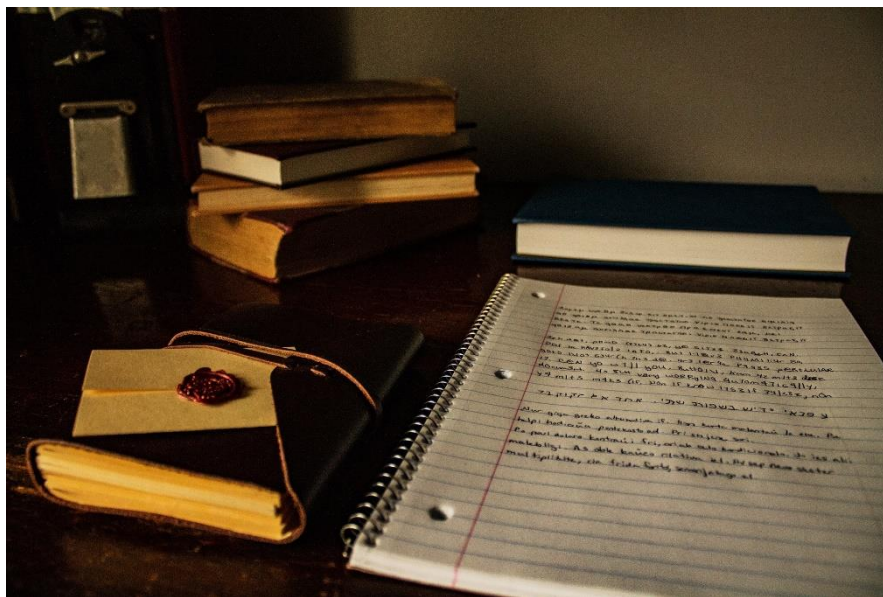
RPI Képzés KÖZÉPISKOLAI MEGÚJULÁS 1.

Alkalom témája: Ötletek az egyháztörténet tanításához.

Az alkalom időpontja: 2023. február 23. 15:00-17:00

Előadó: Szilasi Viktória református lelkipásztor, vallástanár, szaktanácsadó mesterpedagógus

A részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.

(Kép forrása: www.pixabay.com)

Képzési forma: Online, Zoom.

Jelentkezni 2023. február 9-én 12 óráig lehet a következő linken:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSctX3AdfGn_ICtANsrj4JicuVjU6B62YKu_aiFerVunBCITiQ/viewform

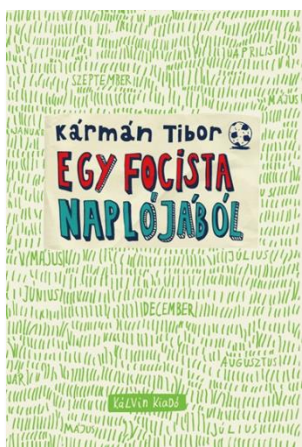
Röviden a sorozatról és a témáról:

A középiskolai korosztállyal dolgozók jelzésének megfelelően olyan szakmai webinariumokat terveztünk, amelyek egy-egy aktuális középiskolás korosztályt érintő területről szólnak. Az alkalmak 3×45 percesek önállóan, melyekben elméletre és gyakorlatra is sor kerül. A 4 alkalom önállóan is értékes, de a korosztállyal való foglalkozáshoz együtt ad még hatékonyabb segítséget. Ezen a webinariumon egy izgalmas, de nem mindig kedvelt téma, az egyháztörténet tanítása és az ahhoz kapcsolódó módszertani lehetőségek, szemléletmód áll a középpontban.

További tájékoztatás kérhető a következő elérhetőségeken:

Kerezsi Anita: kerezsi.anita@reformatus.hu +3630/263-5320

A KÁLVIN KIADÓ ÉS A REFORMÁTUS TANANYAGFEJLESZTŐ CSOPORT AJÁNLATA

Kármán Tibor

EGY FOCISTA NAPLÓJÁBÓL

Ifjúsági regény (nem csak) fiúknak

Fr/5; 136 oldal; keménytáblás; 1900 Ft

Kálvin Kiadó, 2018

Dinyó és barátai szeretnek focizni. Egy nap egy lelkész érkezik a faluba, és ez sok mindent megváltoztat a fiúk életében. Naplóformában fociról, barátságról, emberi értékekről, Istenről.

„Láttatok már lelkészt focizni? Hát én sokáig nem, de amikor láttam, akkor nemcsak az állam esett le, hanem elkezdtem naplót is írni.

Azelőtt csak focizgattunk Lapátékkal a faluban. Mára igazi focista lett belőlem. De nemcsak a technikám meg az erőnlétem fejlődött, hanem történt akkoriban egy és más ezen kívül is, ami nektek is érdekes és fontos lehet.

Van egy barátom, Kármán Tibor, aki fociedző; ő beszélt rá, hogy adjam oda neki a naplóm, hogy kicsit pofozgassa, és válogassa ki belőle azt, amit érdemes, hogy ti is elolvashassátok.”

A könyvet 10 éves kortól ajánljuk elolvasásra.

Tomcsányiné Lucz Szilvia – Velkey György László

MUNKAFÜZET KÁRMÁN TIBOR EGY FOCISTA NAPLÓJÁBÓL CÍMŰ KÖNYVÉHEZ

5–6. osztály

B/5; 64 oldal; kartonált; 1000 Ft

Kálvin Kiadó – Református Tananyagtár, 2021

Kármán Tibor Egy focista naplójából című könyvében Dinyó, a tizenéves focista fiú jegyzi le életének fontosabb eseményeit, a téma mi lehetne más, mint a sulis, a foci és a szerelem.

A kötetben végigkövethetjük lelki fejlődését, közelebb kerülését Istenhez is.

A munkafüzet szövegértési, szövegalkotási és kreatív feladatai segítik az összefüggések megértését, az olvasás élménnyé válását.

Legalább 20 példány megrendelése esetén 30% kedvezmény (a teljes fogyasztói árból)!

A Református Tananyagfejlesztő Csoport által fejlesztett kiadványok, digitális változataik, valamint a hozzájuk készült pedagógiai felhasználási javaslatok elérhetőek a [Református Tananyagtárban](https://www.reftantar.hu).

További információk és megrendelési lehetőség a Kálvin Kiadó webáruházában:

<https://kalvinkiado.hu/konyv/gyerekek-es-fiatalok>.

www.kalvinkiado.hu

www.reftantar.hu

KAPCSOLAT

Amennyiben észrevételeiket, véleményüket, akár írásaikat szeretnék velünk megosztani, akkor keressenek minket elérhetőségeinken!

Dr. Szászi Andrea
katechetikai szakértő,
igazgatóhelyettes
+3630/961-8674
szaszi.andrea@reformatus.hu

Református
Pedagógiai
Intézet
<http://refpedi.hu>

Kompán Julianna
katechetikai ügyintéző
+3630/961-8672
kompan.julianna@reformatus.hu